

Debat: afschaffing referendum

Inleiding

Sinds 2015 kan in Nederland een raadgevend referendum georganiseerd worden. Dat gebeurt als mensen minstens 300.000 handtekeningen weten te verzamelen voor een referendum over een wet die net is aangenomen door het parlement. De uitslag van het referendum is niet bindend. Ook als de meerderheid van de kiezers in het referendum tegen de wet stemt, hoeven de regering en het parlement er niets mee te doen. Maar het is natuurlijk voor politici wel moeilijk uit te leggen waarom ze niets doen met de uitslag van een referendum.

Op 22 februari 2018 stemde een meerderheid van de Tweede Kamer in met het afschaffen van het raadgevend referendum. Als de Eerste Kamer er ook mee instemt, is het referendum over de Wet inlichtingen- en veiligheidsdiensten dan ook het laatste raadgevend referendum. In de Tweede Kamer stelde de oppositie nog voor om een referendum te houden over het afschaffen van het referendum. Maar de coalitiepartijen vonden dat geen goed idee.

Korte omschrijving werkvorm

In deze werkvorm krijgen leerlingen zes uitspraken over (de mogelijkheid van) het referendum voorgelegd. Ze bepalen of die uitspraken voor of tegen het referendum pleiten. Daarna geven ze hun eigen mening over het referendum. De werkvorm wordt afgesloten met een debat, waarbij leerlingen hun standpunt laten zien door een plek in het klaslokaal te kiezen en hun standpunt daarna toe te lichten.

Leerdoel

- De leerlingen kennen een aantal argumenten voor en tegen het referendum.
- De leerlingen hebben nagedacht over hun eigen mening over het referendum.

Bronnen

- <https://nos.nl/artikel/2218868-meerderheid-in-tweede-kamer-voor-afschaffen-raadgevend-referendum.html>
- <https://www.nu.nl/dvn/5146745/tweede-kamer-schaft-raadgevend-referendum-af-zit-dat.html>
- <https://www.kiesraad.nl/verkiezingen/raadgevend-referendum>

Duur

ca. 30 minuten

Handleiding

Stap 1: Leg uit wat een raadgevend referendum is en dat de Tweede Kamer heeft besloten dit af te schaffen.

Stap 2: Laat de leerlingen in groepen werken aan het werkblad.

Stap 3: Laat leerlingen debatteren over de stelling: **Het raadgevend referendum moet blijven.** Ze debatteren over deze stelling door een plek in het lokaal te kiezen. Doe dit als volgt:

- a. Maak voor leerlingen duidelijk wat het eens-vak en wat het oneens-vak is.
- b. Laat de leerlingen de stelling zien (op het digi-)bord en lees de stelling voor. Licht de stelling indien nodig toe. Het gaat dus om het behoud van het referendum in zijn huidige vorm:
 - Op verzoek van 300.000 burgers
 - Zonder dat de uitslag voor regering en parlement bindend is. (Ze hoeven dus niets met de uitslag te doen.)
- c. Vraag uit beide vakken een leerling om een korte toelichting. Laat de leerlingen op elkaar reageren.

Eventueel kunt u dezelfde debatvorm nog een keer toepassen met de stelling: **De regering en het parlement moeten luisteren naar de uitslag van het referendum (over de Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten) op 21 maart.**

Werkblad

Sinds 2015 kan in Nederland een raadgevend referendum georganiseerd worden. Hoe gaat dat?

- 1) Er wordt een wet aangenomen door de Eerste en Tweede Kamer.
- 2) Sommige mensen zijn niet blij met die wet.
- 3) Een groep mensen slaagt erin 300.000 handtekeningen te verzamelen voor het organiseren van een referendum over die wet.
- 4) Er wordt een referendum georganiseerd: de kiezers mogen stemmen over de wet.
- 5) De regering en het parlement hoeven niet per se iets te doen met de uitslag van het referendum. Ook als de meerderheid van de kiezers in het referendum tegen de wet stemt, kunnen ze de wet dus gewoon door laten gaan. Maar ministers en Kamerleden vinden dat dan vaak wel heel lastig. Het is makkelijker voor ze als ze steun krijgen van de kiezers voor hun beslissing.

Op 22 februari 2018 stemde een meerderheid van de Tweede Kamer voor het afschaffen van het raadgevend referendum. Als de Eerste Kamer ook voor afschaffing stemt, is het referendum op 21 maart het laatste raadgevend referendum.

1) Zoek de juiste uitspraken

Hieronder vind je drie uitspraken *voor* en drie uitspraken *tegen* het referendum. Weet jij welke uitspraak voor is, en welke tegen? Lees de uitspraken en zet telkens een kruisje in de juiste kolom.

Uitspraken

	Uitspraak	Voor een referendum	Tegen een referendum
A	We stemmen niet voor niets elke vier jaar voor de Tweede Kamer. De Tweede Kamer moet samen met de Eerste Kamer bepalen welke wetten er komen.		
B	Het is makkelijk voor kiezers om over één wet te stemmen.		
C	Veel mensen gaan niet stemmen bij een referendum. Dan is dus niet duidelijk wat het volk wil.		
D	De leden van de Tweede Kamer weten er veel meer van. Zij hebben er goed over nagedacht.		
E	Dat is echte democratie: het volk beslist zelf over wetten.		
F	Als er een slechte wet is, dan kan het volk die wet wegstemmen.		

2) Moeten de regering en het parlement altijd luisteren naar de uitslag van een referendum?

Ja/nee, want

3) Wat vind jij? Moet het raadgevend referendum blijven of niet?

Ja/nee, want

Antwoorden

1) Zoek de juiste uitspraken

	Uitspraak	Voor een referendum	Tegen een referendum
A	We stemmen niet voor niets elke vier jaar voor de Tweede Kamer. De Tweede Kamer moet samen met de Eerste Kamer bepalen welke wetten er komen.		X
B	Het is makkelijk voor kiezers om over één wet te stemmen.	X	
C	Veel mensen gaan niet stemmen bij een referendum. Dan is dus niet duidelijk wat het volk wil.		X
D	De leden van de Tweede Kamer weten er veel meer van. Zij hebben er goed over nagedacht.		X
E	Dat is echte democratie: het volk beslist zelf over wetten.	X	
F	Als er een slechte wet is, dan kan het volk die wet wegstemmen.	X	

2) Moet de Tweede Kamer altijd luisteren naar de uitslag van een referendum?

Eigen antwoord

3) Wat vind jij? Moet het raadgevend referendum blijven of niet?

Eigen antwoord